

DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN SANAT TARİHİ DERSİNE YÖNELİK GÖZLEM SONUÇLARI

Yrd. Doç. Dr. Meltem KATIRANCI* , Arş. Gör. Zeynep GÖNÜLAY ÇALIMLI**

Öz

Sanat, sanat eseri, sanat üreticisi(sanatçı) ve sanat tüketicisi olarak ele alındığında sanat tüketicilerinin sanat eserini anlamlandırma sıkıntı çektikleri ve anladıkları eserleri daha çok sahiplendikleri gözlenmektedir. Kültür ve sanat mirasımıza sahip çıkmak ve Sanat eserini anlamak için gerekli görülen “sanat tarihi öğretimi, bilişsel, duyuşsal, sanatsal ve sosyal yönden gelişmiş bir insanı yetiştirmede önemli bir yer tutmaktadır” (Mülayim, 1994: 28).

Ülkemizde sanat tarihi, sadece sanat eğitimi alan yetenekli kişiler veya sanat çevrelerindeki kişiler tarafından ilgilenilmesi gereken bir konu olarak görülmektedir. Oysa gelişmiş ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de bireylerin sanattan anlayabilecek bir bilgi donanımına sahip olması, bireylerin kişisel gelişimlerine, beğenilerine ve ruh sağlığına olumlu katkı sağlayacaktır.

Sanat tarihi eğitiminin sadece sanat ve sosyal alan öğrencileri için değil fen ve matematik gibi farklı branşlardaki öğrenciler için de ilgi konusu olabileceği düşündürücüdür. Nitekim Ankara’da bir Özel Üniversitede okumakta olan Diş Hekimliği Fakültesi Öğrencilerinin Sanat Tarihine Eğilimleri bu araştırmanın konusunu oluşturmuştur. Araştırma, Nitel Araştırma türlerinden olan “eğitsel eleştiri” modeli ile ele alınmış, veriler ise gözlem, video kaydı ve yarı yapılandırılmış görüşme formlarından elde edilmiştir. Araştırmanın bulgular bölümü alt amaçlar doğrultusunda düzenlenerek yorumlanmış ve sonuçlandırılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Fen Bilimleri ve Sanat Tarihi, Sanat Tarihi Öğretimi, Eğitsel Eleştiri Modeli.

RESULTS OF OBSERVING TRENDS IN ART HISTORY IN STUDENTS OF THE FACULTY OF DENTISTRY

Abstract

When art, artwork, art maker (artist) and art consumers are dealt, it is observed that consumers of art suffer in making sense of art work and appropriate the artworks that they can understand. The history of art education, in order to protect our heritage about culture and art also seems necessary to understand a work of art “cognitive, emotional, artistic and social aspects of a person advanced training is an important place in the history of art education” (Mülayim, 1994: 28).

In our country, art history is accepted to be an issue for only talented people who had art education or people from the art community. However, as in developed countries, having enough knowledge to understand art will contribute to personal development, tastes and mental health of individuals also in our country.

It is thought provoking that art history may be an interest for not only the students of art education and social areas but also the students of different branches such as science and mathematics. Indeed, Trends in Art History in Students of the Faculty of Dentistry in a private university in Ankara is the subject of this research.

Research is dealt with Qualitative Research, which is a type of “educational criticism” model, the data is obtained from observation, video recording, and a semi-structured interview form. The findings of the research are interpreted and concluded in accordance with secondary objects.

Keywords: Science and Art History, Art History Education, Educational Criticism Model.

*Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Elemanı, meltemk@gazi.edu.tr, Türkiye

**Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Resim-İş Eğitimi Öğretmenliği, Araştırma Görevlisi, zeynepgonulaycalimli@gmail.com, Türkiye

1.GİRİŞ

Antropoloji, Psikoloji, gibi bilimlerin amacı insanı, sosyal bilimlerin amacı ise toplumları ve onların sosyal ilişkilerini konu almaktır. Bu kapsamda düşünüldüğünde sanat tarihi, insanı, toplumu, sanatı ve dolayısı ile kültürel yaşamı anlayabilmenin ipuçlarını içermektedir.

Sanat tarihi, sanat denilen olayın doğuşundan günümüze kadar birçok yerde ne şekilde ne tür eserler vererek görüldüğünü inceleyen, sanat eserlerinin ve onları yapan sanatçıların üsluplarını, sanat anlayışlarını saptayarak değerlendirmeyi amaçlayan bir bilim dalıdır (Kınay, 1993: 5). Mülayim(1983)'e göre sanat tarihi; tarih koşullarından doğan maddi kültür eşyasını inceleyen bilimdir. Bu bilim dalı, bir sanat ya da sanatlar arasındaki ilişkileri tarihsel boyutta kurma amacıyla hareket eder; sanatı oluşturan öğelerin, tarih içindeki ağırlığını ve dağılım düzenini saptarken, birey ya da ulusların tarih boyunca kat ettikleri sanat gelişmelerini, sayısız ve karmaşık sanat olgularının hiyerarşisini arar.

Türkiye’de sanat tarihi bilimsel bir disiplin olarak, Avusturyalı sanat tarihçisi Ersnt Diez’in 1944 de davet edilerek geldiği İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesine, 1946’da sanat tarihi bölümünü kurmasıyla başlamıştır. Sonraki yıllarda İstanbul Üniversitesi’ni öteki üniversiteler izlemiş ve sanat tarihi disiplininde araştırmalar kısa sürede hızlanmıştır (Aysan, 2008: 1362).

Sanat tarihi eğitimi, eğitim alanında kültür olgusunun aktarımını yapan bir bilim dalıdır da denebilir. Sanat tarihi, bu aktarımı sözel yollar yerine; sanat eserlerini, sanat akımlarını ve sanatçıları inceleyerek gerçekleştirmektedir. Bu sebeple sanat tarihinin nesnel yöntemlerle kültür aktarımı yaptığını söylemek doğru bir yaklaşım olacaktır.

Sanat tarihi, sanat yapıtının ve onun toplumdaki yerinin daha iyi anlaşılması için öğretilir. Öğrencilerin değerlendirme, anlama ve karşıt görüşlere saygı duyma becerilerini geliştirir (Kırıçoğlu ve diğerleri, 1996: 133). Kleinbour (1987) Sanat Tarihi konularının, görsel okur-yazarlığı geliştirdiği ve yaratıcı deneyimlere kaynak sağladığı için öğretim programlarının çekirdeğinde olması gerektiğini savunmaktadır. Sanat tarihi bireyde algıyı artırır, keskinleştirir ve ince farklılıkları görebilme gücünü oluşturur.

Sanat tarihi öğretimi, bilişsel, duyuşsal, sanatsal ve sosyal yönden gelişmiş bir insanı yetiştirmede önemli bir yer tutmaktadır (Mülayim, 1994: 28). Bu bağlamda sanat tarihi öğretiminin her yaş için ilgi alanı oluşturan bir disiplin olduğu yadsınamaz bir gerçektir (Mamur, 2011: 292). Son yıllarda Türkiye’de, sanat tarihi konularının özellikle ilköğretim ve orta öğretim programlarında Görsel sanatlar dersi kapsamında sanat eğitimi ile birlikte öğretilmesi sanat eğitiminde, önemli bir gelişme olarak nitelendirilmektedir.

Ayrıca, sanat dersinde yaratıcılığı kavrayan ve uygulayan öğrencinin, öğrendiklerini her alana uyarlayabileceği düşünülmektedir. Bu yüzden sanat eğitimi, sadece sanat veya sosyal alanlarla ilgili öğrenciler için değil, fen ve matematik ile ilgili öğrenciler için de önemlidir. Sanat tarihi eğitimi ise sanat eğitiminin basit bir tamamlayıcısı değil, sanat eğitiminin önemli bir bileşenidir (<http://sanatkop.com/index.php/sanat-ve-sanat-tarihi-egitimi-sehergonultas/>, 01.05.2014).

Sanat tarihi eğitimi, kişinin görsel dili kavramasını da geliştirebilir. Görsel dilin kavranması, imgesel düşünmenin yolunu açarak, bireyin çevresine bakmasını ve çevresini değerlendirmesini de alışkanlık haline getirebilecektir. Ayrıca, sanat tarihi eğitimi sırasında birey görsel analiz yaparak ve sanat hakkında bilgi edinerek, sanatın değerini anlayabilir, tarihi eserlerde ve sanat eserlerinde kullanılan yöntemleri ve anlatım dilini çözümleyebilir (<http://sanatkop.com/index.php/sanat-ve-sanat-tarihi-egitimi-seher-gonultas/>, 01.05.2014).

Türkiye gibi tarihi eserleri ve kültürel geçmişi zengin olan bir ülkede maddi ve manevi zenginlikleri gelecek kuşaklara aktaracak ve onları koruma bilinci içinde yetişecek yeni nesillere ihtiyaç vardır (Cantay, 2004: 11). Bundan dolayı sanat tarihi derslerinin sanat eğitimi alan bireylerle sınırlandırılmadan, daha geniş kitlelere verilmesi ve bu kitlelerin ilgisini kazanması ülkemiz açısından önemli bir hedef olmalıdır.

Sanat veya güzel sanatlar eğitimi almayan lisans öğrencilerinin sanat tarihi dersine olan ilgileri nasıldır sorusu araştırılmaya değer görülmüştür. Bu çalışmada, dış hekimliği fakültesi birinci sınıf öğrencilerinin sanat tarihi dersine olan ilgileri incelenmiştir.

1.2.Amaç

Bu araştırmanın amacı, sanat ve sanat eğitimi alanları dışında eğitim gören lisans öğrencilerinin seçmeli ders olarak seçtikleri sanat tarihi dersine yönelik ilgilerinin olup olmadığını araştırmaktır.

Araştırmanın genel amacına ilişkin olarak, aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- Araştırmanın yapıldığı eğitim ortamı nasıldır?
- Araştırmaya dâhil edilen öğretim elemanının genel özellikleri nelerdir?
- Öğretim elemanının ağırlıklı olarak kullandığı öğretim yolu nedir?
- Çalışma grubuna dâhil edilen öğrencilerin profilleri nasıldır?
- Çalışma grubuna dâhil edilen öğrencilerin sanat tarihi dersine yönelik düşünceleri nelerdir?
- Çalışma grubunun sanat tarihi derslerine katılımı ne durumdadır?

1.3.Önem

Bu araştırma hem Dış Hekimliği Fakültesinde okuyan lisans öğrencilerinin seçmeli ders olarak seçtikleri sanat tarihi dersine olan ilgilerinin tespit edilmesi açısından hem de diğer araştırmalara kaynak oluşturması bakımından önemlidir. Nitekim, yapılan araştırmalar incelendiğinde dış hekimliği fakültesi öğrencilerinin sanat tarihi dersine olan ilgilerine yönelik bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Çağdaş eğitimin en önemli amaçlarından biri, öğrencilerin iyi karar verebilmelerini sağlamak için onlarda, eleştirel düşünmeyi geliştirmektir. Bu da ancak sanat eğitimi ile mümkün olabilir (Çetin, 2011: 64). Öğrenciler, sanat tarihi eğitimi ile sanat ve sanatın geçmişi hakkında bilgi edinerek, sanatın değerini anlayabilir, kültürümüze ait sanat eserlerini tanıyabilir, önemini kavrayabilir ve bu eserlere sahip çıkabilirler. Bu sayede hem sanatın sosyal yaşamla bağlantısını kavrayan hem de kültürünü tanıyan bilinçli nesiller yetişebilir.

Bu araştırma, Ankara’da özel bir üniversiteye bağlı diş hekimliği Fakültesi birinci sınıf öğrencileriyle ve 2014 yılı bahar dönemiyle sınırlı tutulmuş ve araştırmaya dâhil edilen öğrencilerin doğal davrandıkları varsayılmıştır.

2.YÖNTEM

Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden “eğitsel eleştiri” modeli kullanılarak yürütülmüştür. Eğitsel eleştiri yöntemi E. Eisner 1970’li yıllarda yaptığı çeşitli çalışmalarda ortaya çıkardığı hümanistik yaklaşım merkezli bir araştırma modelidir (Özdemir, 2009: 137). Bu yöntem, bir ders saatinin betimlenmesi, çözümlenmesi, yorumlanması ve yargılanması süreçlerini esas almaktadır. Betimleme aşamasında okul, sınıf, öğretmen, öğrenciler ve dersle ilgili bilgiler toplanmaktadır.

Çözümleme aşamasında, toplanan bilgiler ve veriler ışığında öğretmenin öğretim yolu ve öğrencilerin sanatsal eğilimleri gibi bölümler çözümlenmekte; yorumlama aşamasında bu bilgilerden anlam çıkararak yorum yapılmaktadır. En son basamak olan yargı aşamasında ise tüm aşamalardan toplanan bilgiler ışığında sınıfın güçlü ve zayıf yönlerini iyileştirmeye dönük önerilerde bulunmaktadır (Özsoy, 2005: 215). Bu bağlamda eğitsel eleştiri, durum (örnek olay) çalışmasıyla denk görülebilir. Çünkü nitel durum çalışmasının en belirgin özelliği, bir ya da birkaç durumun bütüncül bir yaklaşımla ele almak ve bir duruma ilişkin etkenlerin söz konusu duruma olan etkisi üzerine yoğunlaşmaktır (Yıldırım ve diğerleri, 2008: 77).

2.2. Örneklem

Araştırmaya dahil edilen çalışma grubu, araştırmacı tarafından rastgele seçilmiş olan, tarafımızca A ve B olarak kodlanan iki %25 burslu öğrenci, ve C ve D olarak kodlanan iki paralı okuyan öğrenci ve E ve F olarak kodlanan iki tam burslu öğrenci olmak üzere toplam altı öğrenciden oluşmaktadır. Öğrenciler, seçilirken dengeli cinsiyet dağılımına, lisans öğrenimlerine devam etmelerine, sorumluluk bilincine sahip olmalarına dikkat edilmiştir. Burada amaç, derinlemesine bilgi edinmek ve konu hakkında daha fazla bilgi toplayabilmektir. Tabakalı amaçlı örnekleme yoluyla seçilen çalışma grubu, literatürde kota örnekleme olarak da bilinmektedir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2011: 90-91).

2.3.Verilerin Toplanması

Araştırma ile ilgili veriler, eğitsel eleştiri yöntemi kapsamında araştırmacı tarafından geliştirilen öğrenci tanıma formu, öğrenci görüşme formu, öğretim elemanı görüşme formu ve ders kaydı dökümüne dönüştürülen video kaydı ve fotoğraftan oluşmaktadır.

2.4.Verilerin Analizi

Verilerin analizi, öğrencilerin görüşme ve tanıma formlarına verdikleri yanıtların araştırmacı tarafından kodlanarak başlıklar halinde ele alınması ile ve öğretim elemanının yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdiği yanıtlar yorumlanması ile elde edilmiştir. Öğrencilerin ilgilerini belirlemede önemli bir rol üstlenen öğretim elemanının kullandığı ağırlıklı öğretim yolunu tespit etmek üzere, gözlemlenen derslerin içerik çözümlemesi

(Bkz.Tablo 1) ve öğretimin zamanlama sıklığı, video kaydı dökümlerinden faydalanılarak saptanmış ve süre örnekleme tablosuna dönüştürülmüştür (Bkz.Tablo 2). İçerik incelemesi yapılan öğretim sürecinin çözümlenmesi aşamasında işlem basamakları aşağıda gösterildiği gibi gerçekleştirilmiştir.

1. 45 dakikalık ders süresinde öğretim elemanının konuşmasını ve davranışlarını kaydetme,
2. Öğretim elemanının konuşmasını, 5 dakikalık zaman dilimlerine ayırarak yazıya dökme,
3. Video kaydının yazıya dönüştürülmesinde, öğretim elemanının her 5 dakikalık zaman diliminde aktif kullandığı öğretim yolunun kodunu, sayfa kenarına yazma,
4. Her öğretim biçimine ayrılan zamanı hesaplayarak zaman cetveli oluşturma,
5. Öğretim elemanının en sık kullandığı öğretim yolundan en az kullandığı öğretim yoluna doğru bir sıralama yapma ve bunu zaman çizelgesinde gösterme.

Öğretim elemanının kullandığı öğretim yollarının kodlanmasında temel alınan öğretim yolları ve içerikleri:

- a) Temel bilgi aktarımı: genellikle dersin başlangıcında tercih edilen bir öğretim yoludur. Bilginin planlı bir şekilde anlatılması ve konunun bütün sınıfa yol gösterilmesini içermektedir.
- b) Yönetsel öğretim, sınıftaki araç gereçlerin düzenlenerek öğrenci disiplinini sağlamayı içermektedir.
- c) Süreç içinde iletişimsel öğretim, küçük gruplarla ya da bireysel olarak öğrencilerin ürün ve gelişimlerine dönük öğretim elemanının öğrenmeyle ilgili görüşlerini belirtmesidir. Öğrencilerle konuşmalar ve anında görüş bildirme bu kapsamda değerlendirilmektedir.
- d) İşlevsiz öğretim, öğretim elemanının doğrudan öğretim amacı olmaksızın öğrenciyle konuşmasını ve şakalaşmasını kapsamaktadır (Kırıçoğlu ve diğerleri,1997: 358).

Çalışma grubuna dahil edilen katılımcılarda ve öğretim yollarında kullanılan kodlar aşağıda belirtilmiştir.

Kodlar / Öğretim Yolları

- ▶ Temel Bilgi Aktarımı
- ◆ Süreççerisinde İletişimsel
- Yönetsel
- ⊕ İşlevsiz

Kodlar / Araştırmaya dahil edilen katılımcılar

- Ö Öğretim elemanı
- Ö Öğrenci
- A Araştırmacı

Araştırmaya dahil edilen Öğretim elemanının ağırlıklı olarak kullandığı öğretim yollarından hareketle öğretmen tipi belirlenmiş ve bu çalışma için aşağıda yer alan tanımlardan faydalanılmıştır.

- a) Otoriter/diktatör tip veya öğretim tarzı: emretmeyi öngören, öğretici merkezlidir.
- b) Belirlenmiş konu ve öğrenci merkezli öğretim tarzında öğretici, önceden hazırlanmış olduğu açık uçlu ya da birden fazla seçenekli sorularını öğrencilere yönelterek, onları doğru yanıt vermeleri konusunda cesaretlendirir. Bu yöntem genellikle sanat tarihi, sanat eleştirisi ve estetik gibi alanlarda kullanılmaktadır.
- c) Yol gösterici/kolaylaştırıcı öğretim tarzı, öğreticinin kişisel becerileri doğrultusunda belirlediği örnekleri ve açıklamaları içermektedir. Öğretici öğrencilere yol gösteren, yöneten konumundadır.
- d) Tasasız öğretim tarzını benimseyen öğretici de sınıf içinde aktif olmayan, çoğunlukla öğrencileri araştırma yapmaları hususunda cesaretlendiren bir role sahiptir. Sonuçları bakımından başarılı olmayan bu öğretim tarzı, en zayıf öğretim yöntemlerindedir (Kırıçoğlu 1991'den aktaran Katıranlı, 2004: 281-282).

3.BULGULAR VE YORUM

3.1. “Araştırmanın Yapıldığı Eğitim Ortamı Nasıldır?” Alt Amacına İlişkin Bulgular ve Yorum

Eğitim ortamının ayrıntılı incelenmesi okulun sosyo-kültürel durumu, fiziki tanımı ve sınıfın durumu başlıkları altında toplanmıştır.

3.1.1 Eğitim Ortamında Sosyo-Kültürel Çevre

Kültür genel olarak insanların uzun yıllar boyunca devam ettirdiği ortak yaşayışının doğal bir sonucu olan maddi ve manevi değerlerinin, davranış biçimlerinin bir bütünüdür (Korkmaz, 1982: 2). Çevre ise, “ hayatın gelişmesinde etkili olan doğal, toplumsal, kültürel dış faktörler bütünlüğü” dür (TDK, 2000: 227). Kültür, yaşadığımız çevreyle ilişki içindedir. Her sosyal yapı, düşünme ve yaşama tarzlarına, nasıl ve ne şekilde davranılacağına ilişkin kalıplaşmış modeller sunar ve birey tercihlerini bu kalıplar içerisinden yapar (Ersoy, 2010: 73-74). Bu sebeple, kültürel yapının çevrenin şekillenmesinde etkin bir rolü olduğunu, bu şekillenmenin bireyleri etkilediğini ve bu etki-tepki sürecinin sürekli devinim halinde olduğunu söylemek mümkündür.

Araştırma kapsamında ele alınan Üniversite Ankara'nın Etimesgut ilçesinde yer almaktadır. Etimesgut İlçesi, Ankara'nın batısında toplam 10.300 hektar yüzölçümüne sahip Ankara metropolünün merkez ilçelerinden biri olup, doğudan batıya doğru eğimi azalan çanak şeklinde bir oluk vadi görünümündedir. Vadinin tabanına oturmuş Ankara çayına dik tepe aralarından uzanan yan vadilerle bütünleşen Ankara Ovası yer almaktadır. Etimesgut İlçesinin ortalama yüksekliği ise 807 metredir. İlçe halkında dernekçilik, siyasi parti, spor kulüpleri, düğün, cenaze gibi aktivite ve dinamizm daha çok gecekondu kesiminde mevcuttur. İlçe, diğer bir yönüyle, modern kentleşme sürecinde örnek yapılaşmalara sahne olmaktadır. Araştırmada incelenen eğitim ortamı, Bağlıca mahallesinde yer almaktadır. Bağlıca mahallesi Etimesgut ilçesine bağlı bir mahalledir. Ankara'nın yeni yerleşim merkezlerinden biri olan Bağlıca yeni yapılan konutlarla beraber sosyo-ekonomik düzeyi iyi olan insanlar tarafından tercih edilen bir mahalledir.

3.1.2.Eğitim Ortamının Fiziki Tanımı

Araştırmanın yapıldığı üniversite 11 Fakülte, 1 Devlet Konservatuvarı, 6 Meslek Yüksekokulu ve 7 Enstitü 'ye sahiptir.13 Araştırma Merkezi, 1500 civarında öğretim elemanı, 10 bine yakın öğrencisi vardır. Üniversitenin eğitim-öğretimi iki ayrı kampüste yürütülmektedir. Şehir kampüsü, Bahçelievler, Emek ve Maltepe semtlerinde yerleşiktir. Bağlıca Kampüsü ise, Ankara-Eskişehir Karayolu 20. km' de 650 dönümlük yapılaşma arazisi üzerinde kurulmuştur.

Araştırmanın gerçekleştiği Diş Hekimliği Fakültesi 1999 yılında kurulmuş olup bugün Bağlıca kampüsünde bulunmaktadır. Diş Hekimliği Fakültesinde, dört tam burslu okuyan öğrenci, bir %50 burslu okuyan öğrenci ve dört tane de %25 burslu okuyan öğrenci eğitim almaktadır. Fakülte, genel anlamda bakımlı görünmektedir. Fakültenin olduğu yerin etrafı otoparklarla çevrelenmiştir. Diş hekimliği fakültesi (Bkz.Fotoğraf No:1), fen edebiyat fakültesiyle ve iç mimarlık bölümleri ile ortak bir bina kullanmaktadır. Yaptığımız gözlemler ve edindiğimiz bilgilere göre Diş Hekimliği fakültesinde okuyan öğrenciler hem iç mimarlık hem de güzel sanatlar bölümü öğrencileri ile ders dışında birlikteler ve aynı ortamları paylaşmaktalar. Bu durumun, Diş Hekimliği Fakültesi öğrencilerinin sanata olan ilgilerine yön verebildiği düşünülebilir.

Fotoğraf No: 1

Fotoğraf No: 2

Fotoğraf No:3

Diş Hekimliği Fakültesinin arka bahçesindeki duvar renklendirilmiş (Bkz.Fotoğraf No:2-3), grafiksel düzenlemeler yapılmış ve boyanmış araba lastikleriyle de dikkat çekici bir çevre düzenlemesi gerçekleştirilmiştir.

Fakültenin kapısından binaya girildiğinde, solda güvenlik elemanı için yerleştirilmiş bir masa ve hemen arkasında yer alan duvarda üniversitenin kurucusunun fotoğrafı yer

almaktadır. Giriş yönünde ilk karşılaşılan duvarda seramik panolar yerleştirilmiştir. Seramik pano (Bkz.Fotoğraf No:4-5) aydınlık, ferah ve öğrencilerin her gün görebileceği bir mekanda yer almaktadır. Seramik pano ile oluşturulan estetik düzenleme, hem öğrencilerin dikkatini çekmekte hem de öğrenciyi sorgulamaya yönlendirmektedir.

Fotoğraf No:4

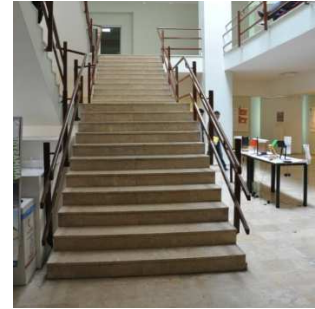

Fotoğraf No:5

Diş Hekimliği Fakülte binasının giriş katında, sağ tarafta, koridora açılan ikinci bir koridorda güzel sanatlar bölümü yer almaktadır. Merdivenlerin bulunduğu boş alan (Bkz.Fotoğraf No:6-7) güzel sanatlar fakültesi öğrencilerinin sergi salonu olarak da kullanılmaktadır. Kantinin de burada bulunmasından dolayı diş hekimliği Fakültesi öğrencileri bu alana sıklıkla gelmektedirler. Öğrenciler arası iletişimin yoğun olduğu bu alanda öğrencilerin sanat objelerini görmesi, sanatsal objelerle etkileşim kurmaları ve sanatın sohbetlerine konu olması dikkat çekicidir.

Fotoğraf No:6

Fotoğraf No:7

Bu araştırma kapsamında çalışma grubuna dâhil edilen öğrencilerin, okul içinde özellikle kendilerine ayrılan mekanlarda sanatla ilgili birçok uyarını olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca sanatla iç içe bir yaşam Diş Hekimliği Fakültesi öğrencilerinin farklı sanatsal kazanımlar edinmesine özellikle de beğenilerinin gelişmesine yol açabilir.

3.1.3. Sanat Dersliğinin Durumu

Fakültenin ikinci katında yer alan G 206 nolu derslikte, Diş Hekimliği Fakültesi öğrencileri sanat tarihi derslerine devam etmekte. Arka cepheye bakan bu derslikte bir yazı tahtası, bir projeksiyon, bir bilgisayar, bir öğretim elemanı masası ve Öğrenciler için kolçaklı sandalyeler yer almaktadır (Bkz.Fotoğraf No:8-9). Projeksiyon tahtanın sağ tarafındaki duvara yansıtılmaktadır. Bu sebepten öğrenciler ders başlangıcında sandalyelerini “L” şeklinde

düzenlemektedirler. Sınıf mevcudu 46 kişidir. Ancak dersliğin hacmi öğrencilerin hepsini alabilecek kadar geniş değildir. Video kaydının alındığı gün dersliğin havasız olması buna dayandırılabilir. Derslik kapısının sol tarafında bulunan askılıklar ve duvarda deliklerden görünen demirler beklenen sanat dersliği için hayal kırıklığı yaratmıştır. Bu durumun, öğrencilerin ve öğretim elemanının motivasyonunu etkileyebileceği düşünülebilir. Araştırmaya dâhil edilen üniversitenin, özel bir kurum olmasına rağmen sanat tarihi dersliği için yeterli ortamı oluşturmadığı tarafımızca gözlemlenmiştir. Nitekim, sanatla ilgili bir mekanın düzenlenmesinde gösterilen titizlik ve özen, sanata verilen önemin de göstergesidir.

Fotoğraf No: 8

Fotoğraf No:9

3.2.“Araştırmaya Dâhil Edilen Öğretim Elemanının Genel Özellikleri Nelerdir?” Alt Amacına İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu bölümde bulgular, öğretim elemanının “Öğretim Elemanı Görüşme Formu”na verdiği yanıtlardan elde edilmiştir.

Araştırmaya dahil edilen öğretim elemanı Hacettepe Üniversitesi, Sanat Tarihi Anabilim Dalı lisans programından 1994 yılında mezun olmuştur. Y. Lisans eğitimini, 1997 yılında, Doktora eğitimini 2008 yılında aynı Üniversitenin Sanat Tarihi Anabilim Dalında tamamlamıştır. Uzmanlık alanı Bizans Sanatıdır, “Resim Sanatında İncanın İmgeleri” isimli kitapta, “12. ve 13. Yüzyıllarda Türkiye’de Bizans” isimli bölümü yazmış olup birçok bilimsel toplantı ve seminere katılmıştır. Aynı zamanda alanıyla ilgili pek çok projede yer almıştır.

Öğretim elemanı, 2003 yılından itibaren bu üniversitede öğretim görevlisi olarak görev yapmakta ve son on yıldır farklı branşlarda lisans öğrenimi gören öğrencilerin seçtiği sanat tarihi dersinin sorumlu öğretim elemanı görevini yürütmektedir. Sanat tarihinin, çevrenin, estetik değerlerin ve tarihin anlaşılmasını sağlayan bir bilim dalı olduğunu belirten öğretim elemanı, sanat tarihi dersinin, sosyal zekamızı, algımızı ve aynı zamanda vizyonumuzu genişlettiğini de ifade etmiştir. Öğretim elemanı, farklı alanlarda eğitim gören öğrencilerin de sanat tarihi dersine ilgileri olduğunu gözlemlemiş ve bunu kendisiyle yaptığımız görüşmede dile getirmiştir.

Öğretim elemanı, dersinin içeriğini dünya sanat tarihine dayalı ve sanatçı odaklı oluşturmuştur. Dersin genelini görseller eşliğinde sunum yöntemi kullanarak; kültürel, tarihsel ve sosyal değişimlere değinerek yürütmektedir. Öğretim elemanı, konulara ilişkin belgesel

gösterimi, müzik dinletisi ve güncel sergilerin gezilmesi gibi etkinliklerle öğrencinin ilgisini arttırabildiğini düşünmektedir.

Hiçbir ön bilgisi olmadan ya da zorunluluktan sanat tarihi dersini seçen öğrencilerin, dönemin sonunda öğretim elemanına teşekkür etmeleri ve kendilerine yeni bir ilgi alanı edindiklerini söylemeleri, öğretim elemanını en çok mutlu eden hatta motive eden nedenlerin başında yer almıştır. Öğretim elemanı bu durumu; yaşadığımız toplumu daha iyi hale getirmek için küçük ama değerli bir hareket olarak tanımlamıştır (Nilüfer Peker, Kişisel Görüşme, 31.03.2014).

Mesleğini seven ve aktif bir öğretim elemanı olduğu tarafımızca gözlemlenen öğretim elemanının araştırmamıza seveerek ve isteyerek katkıda bulunması araştırmamızın varsayımlarını güçlendirmiştir.

3.3. “Öğretim Elemanının Ağırlıklı Olarak Kullandığı Öğretim Yolu Nedir?” Alt Amacına İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu bölümde, video kayıtları incelenerek, yazılı ders kayıt dökümü oluşturulmuş ve veriler üst başlıklar altında toplanarak kodlanmıştır. Elde edilen bulgular süre örnekleme tablosunda öğretim elemanının ağırlıklı olarak kullandığı öğretim yolu ile birlikte gösterilmiş ve tablo çözümlenerek öğretmen tipi belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmaya dahil edilen Sanat Tarihi dersi, Dış Hekimliği Fakültesi Lisans Düzeyi birinci sınıf dersidir. 45 dakikalık Video kaydında, dersin öğretim elemanı tarafından kullanılan öğretim yöntem ve teknikleri; anlatım, soru-cevap ve gösteri (demonstrasyon)'dir. Video kaydının içeriğini gösteren tablo aşağıda verilmiştir.

Tablo: 1- Gözlemlenen Dersin Video Kaydı Dökümü

ZAMAN	KATILIMCI	ÖĞRETİM YÖNTEMİ	KONU KODLARI
15:30	O	İşlevsiz	Öğrencilerin yerleşmesi ve öğretim elemanının sınıfa gelmesi
15:32	O-O	Süreç içerisinde iletişimsel	Bir önceki dersin kısa özeti
15:35	O-O	Temel Bilgi Aktarımı	Paris Akademisinin kuruluşu ve işlevi hakkında bilgilendirme
15:40	Ö-O	Süreç İçerisinde İletişimsel	Ingres'in büyük odalık isimli resmi üzerine soru-cevap
15:45	Ö-O	Temel Bilgi Aktarımı	Ingres'in büyük odalık resminin detaylarını açıklama

15:50	Ö-O	Temel Bilgi Aktarımı Süreç İçinde İletişimsel İşlevsiz	Ingres'in Türk Hamamı resmini açıklama ve soru-cevap
16:00	O-O	Temel Bilgi Aktarımı	Delacroix'in Özgürlük tablosunu açıklama
16:05	O-O	Süreç İçinde İletişimsel Temel Bilgi Aktarımı	Courbet'in Günaydın bay Courbet resmini açıklama soru-cevap
16:10	O-O	Temel Bilgi Aktarımı Yönetsel, İşlevsiz	Courbet'in resmini açıklama Müzeye gitme ödevi verme
16:15	Ö-O	Yönetsel, İşlevsiz	Müzeye gitmeleri ve sınav sonuçlarının haftaya asılacağı hakkında bilgilendirme

Tablo 1 'den anlaşıldığı üzere Öğretim elemanı bu derste çoğunlukla önceden belirlediği sanatçıların eserleri hakkında öğrencilere bilgi aktarmış, onlarla soru cevap diyalogu kumuş ve dersi görseller eşliğinde tamamlamıştır. Öğretim elemanının dersini belirlenen süre içerisinde ve verimli olarak tamamladığı ifade edilebilir. Bu tabloyu zaman çizelgesinde %'lik olarak göstermek üzere tarafımızca oluşturulan Tablo 2 ve açıklaması aşağıda gösterilmiştir.

Tablo: 2- Gözlemlenen Dersin Süre Örneklem Tablosu

Öğretim Yolu	Dakika	Yüzde(%)
Temel Bilgi Aktarımı	15	33,3
Yönetsel	5	11,1
Süreç İçinde İletişimsel	21	46,6
İşlevsiz	4	8,8
Toplam	45	100

Tablo 2'de görüldüğü gibi, dört eserin incelendiği 45 dakikalık video çekiminin kayıt dökümü sonucunda, öğretim elemanının %46,6 oranında süreç içinde iletişimsel, %33,3 oranında temel bilgi aktarımı, % 11,1 oranında yönetsel ve %8,8 oranında işlevsiz öğretim yollarına başvurduğu belirlenmiştir. Kayıt altına alınan 45 dakikalık sanat tarihi dersinde, 21 dakika iletişimsel öğretim yolunu kullandığı için, Öğretim elemanının kullandığı ağırlıklı öğretim yolu tarafımızca “süreç içerisinde iletişimsel” olarak belirlenmiştir.

45 dakikalık ders süresinde % 46,6 oranında süreç içinde iletişimsel öğretim yolunu kullandığı için öğretim elemanının, “Belirlenmiş konu ve öğrenci merkezli öğretim tarzı”na sahip olduğunu ifade etmek mümkündür. Gözlemlenen ve video kaydına alınan derste öğretim elemanı, öğrencilerle etkileşim içerisinde olmanın yanı sıra, % 33,3 oranında temel bilgi aktarımında bulunduğundan, “otoriter öğretim tarzı” nı da benimsediği söylenebilir.

3.4. “Çalışma Grubuna Dâhil Edilen Öğrencilerin Profilleri Nasıldır?” Alt Amacına İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu bölümde bulgular, çalışma grubuna dâhil edilen katılımcı öğrencilere uygulanan, öğrenci tanıma formundan edinilen verilerin, araştırmacının gözlemleri ile desteklenmesi sonucu düzenlenmiştir.

Öğrenciler, genel anlamda iyi ve orta düzeyde ekonomik gelire aynı zamanda iyi ve orta derecede sosyal statüde ailelere sahiptirler. Araştırmaya katılan öğrencilerin biri üç kardeş diğerlerinin hepsi iki kardeştir. Bu öğrencilerden biri üniversitenin yurdunda diğerleri ise aileleriyle beraber yaşamlarını sürdürmektedirler. Çalışma grubuna dâhil edilen öğrencilerin genel profillerinin belirlenmesi amacıyla toplanan bu bilgiler öğrencilerin sanat tarihi dersine olan ilgilerini belirlemede çok da etkili olmamıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin hepsinin anne ve babaları sağdır ve çoğu anne babanın eğitim düzeyleri lisans seviyesindedir. Öğrencilerin üçte birinin annesi çalışmamaktadır. Sadece bir öğrencinin babası emeklidir. Öğrencilerin ailelerinin eğitim düzeyleri, öğrencilerin sanata karşı tutumlarını desteklemede etkili olabilir. Burslu, burssuz ve %25 burslu öğrencilerden seçilen çalışma grubunun ailelerinin eğitim düzeylerinde ciddi bir farklılık görülmemekle birlikte, ailelerin eğitim düzeyleri yüksektir ve öğrencilerin tamamında evin geçimini baba üstlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin biri hariç (özel kolej) hepsi Anadolu lisesinden mezun olmuştur. Anadolu liseleri belli bir sınav başarısına göre öğrencilerin yerleştiği milli eğitime bağlı eğitim kurumlarıdır. Öğrencilerin üniversite sınavına göre başarı sırası ilk 14.000 ile 25.000 arasındadır. 2013-ÖSYS’ye toplam **1.923.033** aday başvuru yapıldığı göz önüne alınırsa bu öğrenciler tarafımızca başarılı olarak nitelendirilebilir. Belli bir başarı düzeyinde olan bu öğrenciler, kendilerini rahat ifade edebilen, karşılaştıkları güçlükleri çözme becerilerine sahip bireylerdir. Bu durum, sanat tarihi dersindeki başarılarına da olumlu katkı sağlamış olabilir. Nitekim Çalışma Grubunda yer alan öğrencilere ait vize notları da bunu destekler niteliktedir. Notlar 40 puan üzerinden verilmiş olup öğrencilerin aldıkları puanlar sırasıyla şöyledir: A kodlu öğrenci:40 puan, B kodlu öğrenci:33 puan, C kodlu öğrenci: 35 puan, D kodlu öğrenci: 31 puan, E kodlu öğrenci: 30 puan ve F kodlu öğrenci:14 puan.

Araştırmaya katılan öğrencilerin tamamı, boş zamanlarında kültürel faaliyetlere katılmaktan hoşlandıklarını belirtmiş ve sergi ya da sanat müzesi gezdiklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin tamamının sanata dair bir geçmişleri vardır. Örneğin, çalışma grubunda daha önce müzeye ya da sergiye gitmeyen hiçbir öğrenci yoktur. Öğrencilerin sanat ve sanat tarihi ile ilgili hazır bulunuşluklarının olduğu görülmektedir. Sanata ve sanat tarihi dersine karşı bir ilgilerinin olduğunu sergi veya müzeye zaman ayırmalarından anlamak mümkündür.

3.5.“Çalışma Grubuna Dâhil edilen Öğrencilerin Sanat Tarihi Dersine Yönelik Düşünceleri Nelerdir?” Alt Amacına İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu alt amaç doğrultusunda araştırmaya katılan öğrencilerin görüşme formuna verdiği yanıtlardan faydalanılarak, öğrencinin sanat tarihi dersine yönelik düşünceleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Sanat tarihi dersliğinin fiziki koşulları konusundaki düşüncelerin belirlenmesi amacıyla sorulan soruya, çalışma grubuna dâhil edilen öğrencilerden, burslu okumakta olan iki öğrenci memnun değildir (Öğrenci E ve Öğrenci F, Kişisel Görüşme, 08.05.2014). Bunun yanı sıra %25 burslu okumakta olan öğrenciler mekânın uygun olduğunu düşünmektedirler (Öğrenci A ve Öğrenci C, Kişisel Görüşme, 08.05.2014). Paralı eğitim alan öğrencilerin ise biri dersliğin dersin içeriğine uygun olduğunu düşünürken, diğeri bu ders için mekânın uygun olmadığı görüşündedir (Öğrenci B ve Öğrenci D, Kişisel Görüşme, 08.05.2014). Sanat tarihi dersliğinde mekânın ve fiziki koşulların yeterli olmadığını düşünen öğrencilerin tamamı, sınıfta dersle ilgili görsel materyallerin olmadığını ve daha geniş bir sınıf ya da atölyede dersti işlemek istediklerini belirtmişlerdir. Bir öğrenci dersti bahçede çimlerin üzerinde işlemek istediğini dile getirmiştir (Öğrenci F, Kişisel Görüşme, 08.05.2014). Gözlemlerimize ve öğrenci görüşme formlarından edinilen bilgilere göre, dersin işlendiği derslik küçük ve bu ders için elverişsizdir. Sanat tarihi dersinin estetikten yoksun bir sınıfta verilmesi öğrencilerin dikkatini çekmiş ve ilgi düzeylerini azaltmıştır. Bir öğrencinin, teorik bir dersin bahçede çimenlerin üzerinde yapılmasını istemesi, ya onun farklı düşünme biçimi geliştirebilen yaratıcı bir birey olduğuna ya da bu dersliğin gerçekten de bunaltıcı olabildiğine işaret ediyor olabilir.

Öğrencilerin biri hariç hepsi sanat tarihi dersini sevdiklerini belirtmişlerdir. Sanat tarihi dersine dâhil edilen konuların genel kültür seviyesinde olduğunu, keyifli ve ilginç şeyler öğrendiklerini söylemişlerdir. Sadece paralı eğitim alan bir öğrenci konuların ilgisini çekmediğini belirtmiştir (Öğrenci D, Kişisel Görüşme, 08.05.2014). Öğrencilerin hepsi, derste birbirinden farklı konulara ilgi çekici yanıtını vermişlerdir. Bu durum derste ele alınan konuların, her bir öğrencide farklı etkiler yarattığını düşündürmektedir.

Araştırmaya katılan Öğrencilerin üçte ikisinin derste öğrendikleri konulara ilişkin ön bilgileri olmadığı belirlenmiştir. Dış Hekimliği Fakültesinde %25 burslu okumakta olan öğrencilerden yalnızca biri Rönesans dönemi ve sanatçıları hakkında dersten önce ön bilgisinin olduğunu ifade etmiştir (Öğrenci A, Kişisel Görüşme, 08.05.2014). Paralı eğitim alan öğrencilerden biri de, İtalya gezisinde eserlerden bir kaçını gördüğünü yazmıştır (Öğrenci D, Kişisel Görüşme, 08.05.2014). A ve D kodlu öğrenciler, sanat tarihi dersinde ele alınan konular hakkında dersten önce ön bilgi sahibi öğrenciler olarak görüşme formları ile belirlenmiş ve tarafımızca kodlanmışlardır. Ön bilgisi olmamasına rağmen öğrencilerden biri hariç hepsinin, ders başarı puanları birbirlerine yakındır. Hatta sanat tarihi konuları hakkında ön bilgisi olmayan öğrencilerin konulara olan ilgilerinin, öğrenci D’ den daha fazla olduğu derse katılımlarından da anlaşılmaktadır. Bu da Öğretim elemanının tercih ettiği öğretim yollarının ya da dersin içeriğine dâhil edilen konuların öğrencinin ilgisini çekmede belirleyici ve etkili olabileceğini düşündürmektedir.

Öğrencilerin tamamı, dönemin sonunda ressamlar, heykeltıraşlar, sanat eserleri ve sanat akımları hakkında bilgiler edindiklerini ifade etmişlerdir. Dış hekimliği fakültesinde

%25 burslu okumakta olan öğrencilerin her ikisi de, derste öğrendiklerinin yeterli olduğu görüşündeler (Öğrenci A ve Öğrenci C, Kişisel Görüşme, 08.05.2014). Dış hekimliği fakültesinde paralı eğitim alan öğrencilerden biri, derste öğrendiklerinin yeterli olduğunu düşünürken, diğeri, ressamların hayatlarını öğrenmek istediğini belirtmiştir (Öğrenci B ve Öğrenci D, Kişisel Görüşme, 08.05.2014). Toplamda üç öğrenci sanat tarihi dersinde konuların ve kendilerine aktarılan bilgilerin yeterli olduğu görüşünde iken, diğer öğrenciler daha fazla şey öğrenmek istediklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin, daha önce hiç bilmedikleri konular hakkında öğretim elemanı tarafından kendilerine aktarılan sanat tarihi bilgilerinden fazlasını merak etmeleri ve öğrenmek istediklerini ifade etmeleri, dış hekimliği fakültesinde sanat tarihi dersi alan öğrencilerin, sanat tarihine olan ilgilerinin arttığını göstermektedir.

Dış Hekimliği Fakültesi sanat tarihi dersinde öğrenilen bilgilerin günlük hayata aktarılıp aktarılmadığı konusunda çalışma grubu öğrencilerine yöneltilen soruya, beş öğrenci öğrendikleri bilgileri günlük hayata aktarabildiği yanıtını yazmıştır. Dış Hekimliği fakültesinde paralı okumakta olan öğrencilerden biri öğrendiği bilgileri nadiren günlük hayata aktardığını belirtirken, diğeri sanat tarihi dersinin yorum yapabilme konusunda kendisini geliştirdiğini ve bu durumun çevresiyle iletişimde kendisine olumlu katkılar sunduğunu ifade etmiştir (Öğrenci B ve Öğrenci D, Kişisel Görüşme, 08.05.2014). Öğrencilerin sanat tarihi dersiyle beraber yorum kabiliyetlerinin artışı tarafımızca da gözlemlenmiştir.

Çalışma grubuna dâhil edilen öğrencilerden ikisi, sanat tarihi dersinde öğrendikleri bilgilerin meslekleriyle ilgili olduğunu düşünür iken, diğer dört öğrenci sanat tarihi derslerinde öğrendikleri bilgilerle meslekî anlamda bir bağlantı kuramadıklarını belirtmişlerdir. Ancak öğrencilerin tamamı, sanat tarihi dersinde öğrendikleri bilgilerden edindikleri estetik değerlerin dış hekimliği mesleğinde de önemli olduğu yönünde ortak bir görüş sergilemiş ve bu dersin özellikle protez dersinde öğrenciler için gerekli olduğunu ifade etmişlerdir. Dış hekimliği fakültesi 1. Sınıf lisans öğrencilerinin, kendileri için estetik değerlerin en az meslekî teknik bilgiler kadar önemli olduğunu biliyor olmalarının belirlenmesi, araştırmamız açısından önemli bir bulgudur.

3.6. “Çalışma Grubunun Sanat Tarihi Derslerine Katılımı Ne Durumdadır?” Alt Amacına İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu bölümde video kaydı ayrıntılı olarak incelenmiş ve tarafımızca özetlenerek ele alınmıştır.

Dış hekimliği fakültesinde video kaydı ile gözlemlenen sanat tarihi dersi başladığında A ve B kodlu öğrenciler notlarına bakmakta iken, C, E ve F kodlu öğrenciler dikkatlerini öğretim elemanının gösterdiği görsellere yönlendirmişlerdir. Öğretim elemanının derse başladığı ilk soruya öğrenci D cevap vermiştir. Öğrenci A ve B ders boyunca not almışlardır. Diğer öğrenciler ise sadece dersi dinlemişlerdir.

Çalışma grubuna dâhil edilen öğrencilerin tamamı, dersin akışı içinde öğretim elemanının sorduğu sorulara cevap vererek derse katılım sağlamışlardır. Tüm öğrenciler içerisinde sadece F kodlu öğrenci derste öğretim elemanının sorduğu sorulara kendi isteği ile söz alıp cevap vermemiştir. Sanat tarihi dersinde F kodlu öğrencinin başarısının, sanat tarihi dersine olan ilgisi ile doğru orantılı olduğu araştırmacı tarafından gözlemlenmiştir. Diğer

öğrencilerin derse katılım göstermesi derse ilgi göstermekte oldukları şeklinde yorumlanabilir.

Gözlemlenen sanat tarihi dersinde, çalışma grubuna dâhil edilen öğrencilerin tamamının, öğretim elemanı ile göz teması kurmakta, öğretim elemanının sınıf içerisinde dolaşımını takip etmekte ve öğretim elemanını dikkatlice dinlemekte oldukları belirlenmiştir. Öğretim elemanının konu ile ilgili sorduğu sorulara, çalışma grubuna dâhil edilen öğrenciler arasında en çok cevap veren öğrenciler, B ve E kodlu öğrencilerdir. Diğer öğrenciler zaman zaman derse katılım gösterir iken F kodlu öğrenci derste pasif kalmayı tercih etmiştir. Bütün öğrenciler öğretim elemanının slaytlarla gösterdiği resimleri dikkatlice izlemiş, öğretim elemanı tarafından aktarılan bilgileri dinlemiş ve özellikle de oryantalist tarzda yapılan resimleri şaşkınlık ve hayranlıkla incelemişlerdir. Bu şaşkınlık düzeyi ilgi ve dikkatlerini artırmıştır. Çalışma grubuna dâhil edilen öğrencilerin, doğu kültürünü yansıtan batılı sanatçıların eserleri ile daha önce hiç karşılaşmamış olmaları düşündürücüdür. Öğrencilerin kendi kültürlerine ait bilindik konuları (Hamam sahneleri) ve imgeleri (giysiler, kılıçlar vb.) batılı sanatçıların yorumları ile sanat eserlerinde görmeleri onların derse katılımlarını arttırmış ve sanat tarihi konularına olan ilgilerini de olumlu yönde etkilemiştir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1.Sonuç

1) Gözlemlerimizden ve öğrencilerin fiziki şartlar bakımından özel bir üniversiteden beklentilerinden, gözlemlenen eğitim ortamının, sanat tarihi dersi için yeterli olmadığı sonucu elde edilmiştir.

2) Dersin öğretim elemanı mesleğini ve sanat tarihi alanını seven, kendisini bu alanda yetiştirmeye devam eden ve öğrencilerinin sanat tarihi dersine olan ilgilerini arttıran başarılı bir öğretim elemanıdır.

3) Gözlemlenen Sanat tarihi dersinde, öğretim elemanı ağırlıklı olarak süreç içinde iletişimsel öğretim yolunu kullanmış ve öğretim elemanı için “ Belirlenmiş konu ve öğrenci merkezli öğretim tarzı” belirlenmiştir. Bu da, öğretim elemanının sanat tarihi ders içeriklerini konu odaklı seçtiğinin ve ders işleyişini öğrenci merkezli yürüttüğünün bir göstergesidir.

4) Gözlemlerimizden, öğrenci tanıma formundan ve öğrenci görüşme formlarından elde edilen veriler, Dış hekimliği fakültesinin genel öğrenci profilinin iyi derecede sosyo-ekonomik düzeye sahip ailelerden gelen başarılı öğrenciler olduğu yönündedir. Öğrencilerin burslu olma durumlarının, sanat tarihi derslerine olan ilgilerine, anlamlı derecede bir katkıda bulunduğu yönünde bir sonuca ulaşamamıştır.

5) Çalışma grubuna dâhil edilen dış hekimliği fakültesi sanat tarihi dersi öğrencilerinin tamamının derste birbirinden farklı konulara ilgi duyduklarını açıkça belirtmeleri, onların sanat tarihi dersinde, düşüncelerini rahatlıkla ifade edebilen bireyler olduklarını göstermesi bakımından önemlidir.

6) Gözlemlenen sanat tarihi dersinde, çalışma grubuna dâhil edilen öğrencilerden biri dışında hepsinin davranış ve düşünceleri, kendi kültürel değerlerini ve yansımalarını sanat

eserlerinde tanıma, tanımlama, çözümlene ve yorum yapabilme yönündedir. Öğrenciler, kendilerine yakın buldukları sanat eserlerini anlamaya çalışarak konuya daha fazla ilgi göstermişlerdir.

4.2.Öneriler

- 1) Öğrencilerin ilgi düzeyini arttırmak için sanat tarihi dersliğinin daha geniş, fiziki koşullarının daha iyi ve daha donanımlı bir ortamda yapılması önerilmektedir.
- 2) Dış hekimliği Fakültesi binasının sanat eserleri (resim, heykel ve seramik eserler) ile donatılması hem binaya görsel bir estetik katacak hem de binada öğrenim gören Dış Hekimliği, iç mimarlık ve güzel sanatlar bölüm öğrencilerinin estetik bakış açılarına olumlu katkılar sunacaktır. Yaşam alanlarındaki görsel zenginlik bireylerin yaşam alanlarını sahiplenmelerine ve aidiyet duygularının gelişmesine de katkıda bulunabilir.
- 3) Dış hekimliği mesleği, estetik değerlerin önemli olduğu bir meslek dalıdır. Öğrencilerin birçoğu bu durumun farkındadır. Sanat tarihi derslerinin yanı sıra Estetik dersleri de Dış Hekimliği Fakültesi Lisans öğrencilerine seçmeli bir ders olarak önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Aysan, Ş.(2008) Eczacıbaşı sanat ansiklopedisi. Yemyayın. İstanbul.
- Büyüköztürk, Ş. Çakmak, K., E.Akgün, E.,Ö.Karadeniz, Ş. ve Demirel, F.(2011) Bilimsel araştırma yöntemleri. (8.baskı) Pegem akademi yayınları. Ankara
- Cantay, G.(2004) Sanat Tarihi Nedir? Sanat Tarihi Eğitiminin İrdelenmesi (12-13 Mayıs 2004, Sempozyum Bildirileri). Sanat Tarihi Derneği Yayınları. İstanbul.
- Çetin, Y.(2001) Çağdaş Sanat Eğitiminde Sanat Tarihi Öğretimi. Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürlüğü, Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi. Sayı 7.Erzurum.
- Ersoy, H.(2010) Kültürel Çevrenin Girişimcilik Tercihine Etkisi. Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi Cilt 2, Sayı 1 ISSN: 1309 -8039
- Özdemir, S.M.,(Aralık ,2009). Eğitimde Program Değerlendirme Ve Türkiye’de Eğitim Programlarını Değerlendirme Çalışmalarının İncelenmesi. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi. Cilt: VI, Sayı: II. Van.
- Katırcı, M.(2004). The Educational Criticism of an Art Course in Turkish High School.7th European Regional Congress.
- Kınay, C.(1993) Sanat Tarihi, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara
- Kırıçoğlu, O.(1991). Sanatta Eğitim (Görmek, Anlamak, Yaratmak), Demircioğlu Matbaası, Ankara.

Kırıçoğlu, O.-Stokrocki, M.(1997). Ortaöğretim Sanat Öğretimi, YÖK/ Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi Yayınları, Ankara.

Kleinbour, E.W. (1987). Art History in Dicine-Based Art Education-Origin, Meaning and Development, University of Illinoin, Chicago-USA

Korkmaz, Z. (Ekim,1982). Atatürk ‘ Türkiye Cumhuriyeti’nin temeli kültürdür’ sözünün üzerine kısa bir değerlendirme, Milli Kültür Dergisi.

Mamur, N.(2011).Sanat Tarihi Öğretiminde Duyuşsal Alanın Önemi 1. Sanat ve Tasarım Eğitimi Sempozyumu Başkent Üniversitesi Ankara.

Mülayim, S.(1994). Sanata giriş: plastik sanatların temel kavramları ve terminolojisi üzerine bir deneme. Bilim Teknik Yayınevi, İstanbul.

TDK (2000) Okul sözlüğü (2.Baskı). Türk Dil Kurumu yayınları. Ankara.

Sözlü Kaynaklar

Emre Siva, 17.05.1995, Muğla, Öğrenci.

Gaye Mısıroğlu, 17.04.1994, Ankara, Öğrenci.

Nilüfer Peker, 05.12.1971, Urfa, Öğretim Görevlisi.

Oğuzhan Kayık, 04.04.1994, Bayburt, Öğrenci.

Seda Gönül, 01.01.1994, Mersin, Öğrenci.

Selen Onat, 17.05.1995, Ankara, Öğrenci.

Sümeyye Çınar, 24.05.1993, Niğde, Öğrenci.

İnternet Kaynakları

Gönültaş, S.(2010). Sanat ve Sanat Tarihi Eğitimi. <http://sanatkop.com/index.php/sanat-ve-sanat-tarihi-egitimi-seher-gonultas/> Erişim 01.05.2014